

CAP. XXXVII.

Si Compromissarius non eligit intra tempus juris, ad proximum superiorem devolvitur potestas providendi. Si eligit, sed indignum, indistincte redit ad compromittentes, nisi id scienter ratum habuerint. Idem, si electus idoneus non consentit. Si Compromissarius scienter eligit indignum, ipse solus ab Ecclesiasticis beneficiis triennio est suspensus, nisi id compromittentes scienter ratum habuerint. Et poena predicta suspensionis non habet locum in Episcopo compromissario, nec in electione inferiorum Episcoporum. Et restringitur illa poena ad beneficia, quae obtinetur in Ecclesia offensa. Et idem in beneficiis illius, qui deficit in probatione ejus, quod obicit in personam. Joan. Andr.

Idem Bonifacius VIII. (an. 1299. Romae.)

SI Compromissarius, in quem defuncto Episcopo transfertur eligendi potestas, negligenter intra tempus a jure statutum eligere praetermittat, ad superiorem proximum potestas devolvitur providendi, sibi que compromittentes impudent, qui in talem potestatem hujusmodi transfulerunt.

Si vero eligat, sed indignum, tunc sive scienter id fecerit (cum dolus ipsius eis, qui non sunt in culpa, non debeat imputari b) sive etiam ignoranter (cum suo fit functus officio) eligendi potestas (nisi & ipsi scienter electionem talem ratam habuerint) libere revertitur ad eosdem. Idem fit, cum eligit idoneum, sed electus renuit consentire.

Porro eo casu, dum scilicet indignus eligitur ab eodem, compromittentes, quos illius odio non convenit prae-gravari, nequaquam (nisi sicut praemittitur, ratum habuerint) puniuntur: sed ipse [ut poena suam auctorem teneat] a beneficiis Ecclesiasticis triennio juxta Lateranense Concilium suspenditur ipso jure. Hujusmodi quoque poena nec in Episcopo, si ad eligendum fiat compromissarius, sic peccante (cum de jure nullam sententiam suspensionis incurrat, nisi de ipso expressa mentio habeatur) nec in aliorum Episcoporum, & superiorum ipsorum electionibus, cum peccatur in ipsis, vindicat sibi locum. Restringitur etiam dicta poena solum ad ea beneficia, quae sic peccans in illa obtinet Ecclesia, quam taliter eligendo specialiter noscitur offendisse. Et idem in illius beneficiis est censendum, qui alicujus electionem, postulationem, aut provisionem impugnans in probatione deficit ejus, quod obicit in personam.

CAP. XXXVIII.

Procurator ad appellandum secundum formam c. Ut circa, non est idoneus, nisi omnia obiecta, & forma juramenti in procuratorio exprimantur. h. d. secundum Panorm.

Idem.

PROcurator ad appellandum contra electionem, postulationem, aut provisionem alicujus c, non aliter idoneus de cetero reputetur, quam si omnia, quae in formam obicere, vel personas, & propter quae appellare intendit, singulariter, & clare in ejus procuratorio sint expressa: habeatque speciale mandatum jurandi corporaliter in eorum animas, quorum procurator existit, quod ipsi credunt expressa hujusmodi vera esse, & se posse probare.

CAP. XXXIX.

Cassata confirmatione, vel cassa nunciata, propter defectum jurisdictionis, vel solemnitate omisam: non propter hoc electio cassata dicitur. Joan. Andr.

Idem.

a Electio potest fieri antequam Episcopus tradatur sepulturae, de quo vide c. Bone, supra eodem. b Vide l. fin. C. de acq. pos. ubi ejus delictum concernit processum, & poenam de Anch. Font. d. dictio, alicujus, deest in manuscr. Codicib.

SI confirmationem electionis a propter debitam juris solemnitate in confirmatione ipsa omisam, vel ex eo, quia ipse, qui confirmavit, confirmandi non habuit potestatem, cassari, seu cassam, & irritam nunciari contingat: non propter hoc praecedens electio (si alias sit canonica) intelligitur confirmari.

CAP. XL.

Si vacante cathedrali, regulari, vel collegiata Ecclesia, singulares persona Capituli, vel Conventus occupant bona a Praelato dimissa, vel vacationis tempore obvenientia, donec plene restituant, ab officio, & quibuscumque beneficiis sunt suspensi: non obstantibus privilegiis, statutis, & consuetudinibus quacunque firmitate vallatis. Joan. Andr.

Idem.

QUIA saepe contingit, quod cathedralibus, & regularibus, ac collegiatis Ecclesiis vacantibus, Capitula, conventus, collegia c, & singulares earundem persona bona a Praelato ipsarum dimissa, vel vacationis tempore obvenientia, quae in utilitatem dictarum Ecclesiarum expendi, vel futuris deberent successoribus fideliter reservari, occupant, inter se dividunt, surripiunt, dilapidant, dissipant, & consumunt in earum grave dispendium, & jacturam: Nos ipsorum ausus reprimere, ac Ecclesiarum indemnitate praecavere volentes decernimus, ut ii, qui praemissa de cetero praesumpserint, eo ipso sint, & tamdiu maneat ab officio, & beneficiis quibuscumque suspensi, donec plene restituerint quicquid de bonis perceperint supradictis: non obstantibus quibuslibet privilegiis, vel indulgentiis, aut contrariis consuetudinibus, constitutionibus, vel statutis, juramento, confirmatione sedis Apostolicae, aut alia quacunque firmitate vallatis, quae omnia quoad hoc auctoritate Apostolica revocamus, cassamus, & irritamus, ac nullius deinceps esse volumus firmitatis.

CAP. XLI.

Decretalis, Ut circa, solum in extrajudicialibus appellationibus locum habet: in judicialibus autem antiqua jura servanda sunt. h. d. Joan. Andr.

Idem.

CONstitutio fel. record. Greg. Papae praed. nostr. edita in Concilio Lugdun. formam exprimit, secundum quam ab iis, qui in d electionibus, postulationibus, aut provisionibus se opponunt, debeat appellari: locum sibi non vindicat, nisi solum, cum in eis extra iudicium appellatur.

Quando vero in iudiciis e in hujusmodi negotiis appellari contingit, anteriora jura [cum per eam immutata non fuerint] observari oportet.

CAP. XLII.

Habens plenam administrationem cathedralis Ecclesiae in spiritualibus, & temporalibus jurisdictionalia exercere potest sacramentalia non, nisi Episcopus fuerit. h. d. Dom.

Idem.

IS, cui procuratio, seu administratio cathedralis Ecclesiae plena, & libera in spiritualibus, & temporalibus a sede Apostolica [cui soli hoc competit] est commissa: potest [alienatione bonorum immobilium duntaxat excepta] omnia, quae jurisdictionis Episcopalis existunt, & quae potest electus exequi confirmatus, libere exercere.

Illi quippe, quae ministerium consecrationis exposcunt (nisi fuerit Episcopus) per alios faciat Episcopos expediri.

CAP.

a Secundum Doctorem. iste text. habet locum etiam in aliis confirmationibus. vide Felinum in c. constitutus. de rescript. Font. b Jura debent adaptari iis, quae saepe contingunt. vide gloss. de spons. impub. literas. c Quomodo puniantur colleg. vid. Bart. in l. aut facta. ff. de pen. c. si civitas de sent. excom. de Anchar. Font. d dictio, in, deest in manuscr. & al. in iudicio.

CAP. XLIII.

Monialis non eligit, nisi peregerit duodecim annuum, & sit tacite, vel expresse professa: nec eligitur, nisi peregerit trigessim annuum, & fuerit expresse professa. hoc dicit prima pars usque ibi, Sane. Joan. Andr.

Idem.

INdemnitibus a monasteriorum Monialium, quae frequenter propter electiones in discordia celebratas, in ipsis grandia in spiritualibus, & temporalibus dispendia patiuntur, occurrere desiderabiliter affectantes: statuimus, ut cum in eis fuerit electio facienda, nulla Monialis (nisi duodecim annuum peregerit, & professa fuerit tacite, vel expresse) ad eligendum cum aliis admittatur. Nec in Abbatissam, ac Priorissam (ubi per Priorissam monasterium gubernatur) de cetero eligatur aliqua, nisi trigessim annuum compleverit, & expresse professa fuerit ordinem regularem.

Non obstante contradictione, vel appellatione quacunque, electa a duabus partibus numero, cum per scrutinium proceditur, examinatione praemissa per officium praesidentis confirmatur, & benedicitur. Item publicato scrutinio, antequam ad actus extraneos se divertant, eligentes possunt accedere ad illam, quae majorem partem Conventus numero habet, & si per accessum ad duas partes pervenerint (sicut in primo casu) confirmabitur, & benedicitur, non tamen admetur contradicentibus potestas denunciandi, vel accusandi, cum Abbatissa fuerit benedicta, & possessionem adeptam. Item de objectis contra electam a majori parte Conventus, quae tamen duas partes nec a principio, nec per accessum habet, ante confirmationem sine strepitu, & figura iudicii inquiretur. Ipsa tamen [alienatione bonorum, & Monialium receptione sibi interdictis] interim ministrabit. Item a minori parte electa nullum jus acquiritur, nec alia possunt accedere ad eam: nec ibi fit collatio, nisi numeri ad numerum. h. d.

S. 1. Sane b si ad electionem per formam scrutini procedatur, & [votis in diversa divis] electiones c per plures in discordia celebrari contingat: ea, quae a duabus partibus numero fuerit celebrata [exceptione, seu contradictione, aut appellatione quacunque partis alterius non obstante] per superiorem [prius tamen ex officio, prout spectat ad ipsum, diligenti examinatione praemissa] si alias inventa fuerit canonica, confirmatur: & confirmata electa, si Abbatissa extiterit, benedictio impendatur. Si autem nulla earundem electionum a partibus fuerit celebrata duabus, tunc non obstante, quod sit publicatum scrutinium, & ad electionem processum, possint Moniales, quae in aliam, vel in aliis diviserant vota sua, licite per consensum, antequam ad actus divertant extraneos, omni pravitate cessante, ad illam accedere, quae ab aliis majorem partem Conventus numero facientibus est electa. Et si per accessum hujusmodi ad duas partes pervenerit poterit, illis, quae antea in eam consenserant computatis, confirmetur d, & benedicitur, ac si duas partes ab initio habuisset, ut in casu proximo est praemissum e. Verum si quae fuerint Moniales, quae postquam in praemissis casibus talis confirmata, & benedicta extiterit, ac possessionem suae administrationis fuerit affectata, voluerint in modum denunciationis, vel accusationis, ut a dignitate deiciatur adeptae, proponere aliquid contra ipsam, eis per praedicta proponendi minime sit sublata facultas. Si vero ad illam, quae a majori parte [ut praemittitur] est electa, noluerint alia accedere Moniales: vel si accesserint, non tot tamen, quod cum aliis prius in eam consentientibus faciant

a De materia hujus r. s. vide quod novissime diffinivit Conc. Trid. sess. 25. de regular. & monial. c. 7. vide Conc. Arahenf. c. 19. b de articulo hujus s. & seq. vid. quod novissime sancivit Conc. Trid. sess. 25. tit. de regularib. & monialib. cap. 6. c in antiq. Codic. ita: electiones plures in discordia, absque distinctione. Per. d. al. ita: & confirmatur, & benedicitur. e. al. expressum.

Tom. II.

duas partes: tunc super a obiectibus partis alterius, si quae fuerint, & super aliis, quae in tali negotio sunt ex officio inquirenda, plene sine strepitu iudicii, & figura per superiorem inquiretur primitus, antequam confirmetur electio, vel etiam infirmetur: sed interim praesentis constitutionis auctoritate in spiritualibus, & temporalibus libere administraret: sic tamen, quod de rebus monasterii nil penitus alienet, nec aliquam in Monialem recipiat quoquo modo. Si qua vero a minori parte Conventus numero nominata fuerit, vel electa, ex nominatione, vel electione hujusmodi [quas eo ipso, quod pars minor eas fecerit, vires aliquas nolumus obtinere] ipsi jus aliquod quomodolibet non queratur: nec ad eam ab aliis per consensum in hoc casu valeat accessus haberi. Ut autem cum per praedictam formam proceditur, facilius in hujusmodi Monialium electionibus ad concordiam veniatur: decernimus, ut non zeli ad zelum, nec meriti ad meritum, sed solum numeri ad numerum fiat collatio in eisdem.

Electio per compromissum benedictio impendatur, non obstante minoris partis contradictione: sed si major se ei opponat, libere ministrabit, nec confirmabitur. Si autem ei se opponat pars in duplo major, non ministrabit, nec confirmabitur, sed expectabitur litis eventum. h. d.

S. 2. Ceterum si per formam compromissi fuerit in electione processum, & electa pars aliqua se opponat: si minor, ipse [ut in forma scrutini statuitur] confirmetur electio, & eidem benedictio impendatur, partis ejusdem contradictione, vel exceptione, aut appellatione qualibet non obstante: sed per hoc denunciandi, vel accusandi eam postmodum sibi via minime sit praclusa. Si major, ejus (donec de objectis b & aliis, ut in eadem forma scrutini praemittitur, fuerit inquisitum) confirmatio, vel infirmatio differatur: sed interim (ut praedicitur) libere administraret, nisi forsitan pars opponentium extiterit duplo major: tunc enim administrare ipsam nolumus, sed litis eventum potius expectare.

Si ab opponentibus in casibus praemissis appellatur, Constitutio: Ut circa, servabitur: sed Moniales ad sedem Apostolicam personaliter non venient, sed procuratores secundum constitutionem, Curientes, mittent. h. d. Joan. Andr.

S. 3. Porro si in hujusmodi electionum negotiis contigerit [in illis duntaxat casibus, in quibus oppositiones juxta praemissa fuerint admittendae] ad sedem Apostolicam appellari: appellantes formam constitutionis felicitis recordationis Gregorii Papae praedecessoris nostri, editae in Concilio Lugdunensi diligentius servare teneantur. Sed cum eas propter sexus verecundiam c, suaeque conditionis statum non deceat, nec ipsis expediat publico coetui demonstrari, aut extra sua monasteria evagari, nolumus quod electae, vel etiam eligentes aut appellantes, seu haec, contra quas appellatum fuerit, ad eandem sedem personaliter veniant quoquo modo. Sed procuratores sufficienter instructos, juxta constitutionem pie memoriae Nicolai Papae tertii, praedecessoris nostri, ad sedem ipsam transmittant: per eos electionum, ac appellatio: um, & postulationum suarum prosecutura negotia, prout iustitia suadebit: poenam in dicta constitutione contentam ipso jure, si hoc non fecerint, incursum.

Ponentes, vel nutriendes discordiam in electione Monialium, ipso jure sunt excommunicati. h. d. Joan. Andr.

S. 4. Postremo hi, quos ad dirigendas in hujusmodi electionibus Moniales eisdem deinceps contigerit evocari, ab his profus abstineant, per quae inter eas super E e e facien-

a Al. ita: super obiectis partis alterius, si quae, &c. b al. obiectibus. c Vide hic effectum verecundiae per Anchar. & filius. ff. de cond. instit. Font.

faciendis ipsis electionibus oriri a possit discordia, vel exorta nutrir: alias eo ipso excommunicationis sententiæ se noverit subiacere.

Hæc Constitutio locum habet in Monialibus regulariter viventibus, & in Canonicis regularibus: hoc excepto, quod non debeant, nisi professe eligere, vel eligi: quod non potest sibi vendicare locum in Canonicis secularibus: per hoc tamen Papa non approbat statum distarum Canonicarum secularium. h. d. Joan. Andr.

§. 5. Supradicta siquidem ne dum in monasteriis, in quibus sunt Moniales viventes sub aliqua de religionibus approbatis: sed etiam in illis, ubi sunt juxta quarundam provinciarum consuetudinem mulieres, quæ nec propriis renunciant, nec professionem faciunt regularem, sed vivunt, ut in secularibus Ecclesiis Canonici seculares, volumus per omnia observari: eo (quod supra dicitur) duntaxat excepto, ut non eligantur, nec eligant non professæ, cum in ipsis hoc locum sibi nequeat vendicare: per hoc tamen earum statum, ordinem, seu regulam nolumus, nec intendimus approbare.

Jura de vivorum electionibus tractantia, per hoc capitulum non sunt mutata. h. d.

§. 6. Ad hæc licet præmissa, quæ in multis a jure communi discrepare noscuntur, circa electiones in quibuslibet mulierum monasteriis faciendis ex certis causis rationabilibus specialiter duxerimus statuenda, intentionis tamen nostræ nequaquam extitit, ut per illa quoad electiones in aliis virorum monasteriis, vel quibusvis Ecclesiis celebrandis aliquid immutetur, sed jura præcedentia in sua omnino remaneant & firmitate.

C A P. XLIV.

Si ordinarius post recessum appellationis interjecte ad curiam, in causis electionum Episcopatum, non inquisito an pravitas intervenit, procedit, confirmat, vel consecrat, prædicta non tenent: & ipse ab Episcoporum confirmatione, & consecratione suspensus est per annum. h. d. Dominicus de sancto Geminiano.

Idem Bonifacius VIII. (c. an. 1299.)

PROVIDA consideratione generale Concilium Lugdun. concessit, ut ab appellationibus in judicio, vel extra judicium ad sedem Apostolicam in electionem Episcoporum, & eorum superiorum negotiis interjectis, per quas ad sedem ipsam eadem negotia deferuntur, partes (nulla interveniente pravitate) recedere valeant, antequam ipsi sedi Apostolicæ appellationes eadem fuerint præsentatæ: sed inferiores Iudices, quorum est (appellatione cessante) negotiorum cognitio eorundem, si in hoc pravitas intercesserit, ante omnia diligenter inquirent, & si eam intercessisse repererint, se non intromittant ullatenus de eisdem: sed præstant ipsi partibus peremptorium terminum competentem, quo cum actis, & munitis suis Apostolice se conspectui repræsentent. Verum cum nonnulli concessione hujusmodi abutentes, suam [inquisitione præfata omisa] cognitionem in eisdem negotiis interponant, ad confirmandas electiones, & consecrandos electos temere procedendo: Nos super hoc expressius providere volentes, confirmationes, & consecrationes hujusmodi, & quoscunque processus alios, quos (inquisitione præmissa non habita) contigerit de cætero in talibus negotiis attentari, decernimus nullius penitus existere firmitatis: & confirmantes, & consecrantes eosdem [ut in eo, quo peccaverint, puniantur] ab Episcoporum confirmatione, & consecratione per annum continuum ipso jure fore suspensos.

a Doct. not. quod pena statuta procurantibus ortum discordia, non ligat jam ortam nutriendas. Font. b Alias ita: sed & in illis etiam, ubi, &c. c In manuscriptis ita: ex certis causis & rationabilibus, &c. d Alias, existit. e Alias, maneat. f Vid. gloss in Clem. x. de jure patr. g Vid. gloss. l. i. ff. de divor. in princ. & Bart. l. prator. air. §. hocque interdictum. ff. de nov. oper. nunciat.

C A P. XLV.

Si Papa sibi provisionem Ecclesiæ cathedralis reservavit, inhibuit, & decrevit, non est vitata electio, qua præcesserat: omnia tamen, quæ reservationem sequuntur, carent effectu. Jo. Andr. Idem.

SI eo tempore, quo provisionem alicujus Ecclesiæ cathedralis ex quavis causa dispositioni, seu ordinationi sedis Apostolicæ reservamus, inhibentes, ne ad electionem, vel provisionem faciendam in ea quomodolibet procedatur, & decernentes, si secus super hoc a quoquam scienter, vel ignoranter attentatum extiterit, irritum, & inane, jam ad electionem forsitan sit processum in ipsa: præsentis constitutione sancimus, quod licet reservatio, inhibitio, & decretum hujusmodi non efficiant electionem, vel alia, quæ præcedunt, efficiunt tamen, ut effectu careant ea, quæ postmodum subsequuntur.

C A P. XLVI.

Absens plures procuratores ad actum electionis dare potest in solidum, & non aliter: & in altero admittendo ponit tres gradus. h. d. usque ad §. Porro. Dominicus. Idem.

SI quis justo impedimento detentus in electionis negotio nequeat commode interesse, potest nedum uni [prout dicitur in Concilio generali] sed & pluribus committere vires suas, dum tamen eorum cuilibet det in solidum potestatem: & erit tunc melior conditio occupantis. Verum si ambo concurrant insimul, & postulent se admitti, audiri eos non expedit: quia possent vota sua dirigere in diversos, sicque res non haberet exitum, & quod ab eis hoc casu fieret, non valeret: sed is admittatur duntaxat, quem Capitulum, vel pars major elegerit: vel si concordare nequeant, is, qui primo b in instrumento, vel literis procuracionis extiterit nominatus.

§. 1. Si autem nullus ipsorum in solidum fuerit deputatus, tunc propter rationem eandem ipsorum aliquis non debet admitti: sibi que imputet, qui sic eos constituit indiscrete.

Procurator ad eligendum constitutus, unum nomine suo, & unum nomine domini sui eligere non potest: nisi a domino de certa persona speciale mandatum habeat. h. d.

§. 2. Porro cum unus est Procurator simpliciter constitutus, si is unum suo, & alium domini sui nomine in scrutinio nominandum duxerit, nihil agit: nisi de certa eligenda persona sibi dominus dederit speciale mandatum, tunc enim in illam ejus, & in aliam suo nomine licite poterit consentire.

Canonicus absens (licet nullus de Capitulo ejus Procurator esse velit, & ipse Procuratorem, qui non sit de Capitulo, nolente Capitulo deputare non possit) votum per literas exprimere non potest: cum cujuslibet votum sit secreto, & sigillatim in scrutinio exprimendum. h. d.

§. 3. Absens quoque (licet nullus de collegio velit esse procurator ejusdem, nec ipse nolente Capitulo extraneum valeat deputare) non poterit aliquatenus per literas exprimere votum suum: quod non est ante scrutinium, sed in ipso scrutinio secreta, & sigillatim tantummodo exprimendum.

C A P. XLVII.

Si apparet coelectus, vel se opponens ei, qui confirmationem petat, ille vocabitur nominatim: alias fiet in Ecclesia cõida generalis, quod se confirmationi volentes opponere, veniant peremptorio assignato: aliter confirmatio facta non tenet. Joan. Andr. Idem.

Quoniam electione non in concordia celebrata, superior, ad quem electionis ipsius confirmatio pertinet,

a In Concil. generali Later. sub Innoc. III. c. 24. b Vid. dist. 2. in Christo pater. & l. si servus communis. de stip. ser. c. quoniam Abbas. de offic. deleg. Font.

pertinet, consuevit interdum suæ confirmationis celeritate, præferens cupiditatem propriam juri, & inordinatum affectum etiam æquitati, competitorem aliquando, ubi alius, vel eos, qui se voluit opponere, quando electus est unicus, supplantare: dum nullis vocatis, & non discussio negotio per repentinam confirmationem cito [contra doctrinam Apostoli] imponit manus electo: Nos volentes huic morbo, & fraudibus obviare, præsentis constitutione sancimus, confirmationes tales viribus omnino carere, ipsasque decernimus irritas, & inanes. Vocationem autem hujusmodi nominatim, ubi est coelectus, vel apparet oppositor b, alias generaliter in Ecclesia, in qua electio facta est, ut si qui sint, qui se velint opponere, compareant assignato peremptorio termino competenti, faciendam esse censemus. Quæ etiam electio in concordia celebrata fuerit, volumus observari.

TITULUS VII. DE RENUNCIATIONE.

C A P. I.

Romanus pontifex potest libere Papatui renunciare. h. d. secundum Zen.

Bonifacius VIII. (an. 1299. Roma.)

Quoniam et aliqui curiosi disceptantes de iis, quæ non multum expediunt, & plures sapere, quam oporteat (contra doctrinam Apostoli) temere appetentes, in dubitationem sollicitam, an Romanus Pontifex [maxime cum se insufficientem agnoscat ad regendam universalem Ecclesiam, & summi Pontificatus onera supportanda] renunciare valeat Papatui, ejusque oneri, & honori, deducere minus provide videbatur: Celestinus Papa quintus prædecessor noster [dum ejusdem Ecclesiæ regimini præsidebat] volens super hoc hæsitacionis cuiuslibet materiam amputare, deliberatione habita cum suis fratribus, Ecclesiæ Romanæ Cardinalibus [de quorum numero tunc eramus] d de nostro, & ipsorum omnium concordia consilio, & assensu, auctoritate Apostolica statuit, & decrevit, Romanum Pontificem posse libere resignare. Nos igitur, ne statutum hujusmodi per temporis cursum oblivioni dari, aut dubitationem eandem in recidivam disceptationem ulterius deduci contingat, ipsum inter constitutiones alias ad perpetuam rei memoriam de fratrium nostrorum consilio duximus redigendum.

C A P. II.

Si in fraudem expectantis primam vacaturam, cum in proximo crederetur pinguis vacare, renunciaret aliquis tenuem, quam habebat, non tenetur expectans illam recipere, imo illa dimissa expectabit aliam sine fraude vacantem. Et si illi renunciandi illa pinguis postea conferatur, hoc ipso probata sit fraudis, & carebit utraque.

Idem.

SI te præbendam e, vel dignitatem in aliqua Ecclesia proximo vacaturam auctoritate Apostolica expectante, aliquis præbendam, seu dignitatem tenuem obtinens in in eadem, fraudulenter ei renunciaret, ut illa primo sic vacante præcludatur tibi via per consequens ad obtinendum præbendam, vel dignitatem aliam pinguiorem, quæ per mortem alicujus, vel alias in ipsa Ecclesia creditur verisimiliter in proximo vacatura: per renunciacionem hujusmodi (dummodo de præmissa fraude appareat, saltem per

a1. Tim. 5. b Vid. Innoc. c. inter quatuor. de major. & obed. doct. l. fin. C. de jur. de lib. c Vid. Ludovicum Gomezum in regula cancellariae, de infirmis resignantibus, qui Paul. ad Roman. c. 12. d Vide l. jus senatorum. C. de dig. l. 12. e Hodie gratia que dicuntur expectativa, sive ad vacaturam, omnino sublata sunt per concilium Trid. sess. 24. de reforma. c. 19.

aliquas probabiles conjecturas, ut quia dicta renunciacionis tempore is, qui præbendam, vel dignitatem pinguiorem habebat, infirmitate gravi detinebatur: vel aliquid aliud imminerebat, propter quod illius præbenda, seu dignitas vacare in proximo probabiliter credebatur) nullum tibi volumus obstaculum interponi, quo minus (præbenda, seu dignitate prædicta sic fraudulenter renunciata omisa) possis dictam pinguiorem, cum eam, vel aliam, si prius ipsam vacare contigerit, auctoritate præfata libere petere, veluti tibi debitam, & habere.

Cæterum si prædicto renunciandi hujusmodi præbenda, vel dignitas pinguior forsitan conferatur: eo ipso dicta fraus intelligatur esse probata, & idem renunciandus habita omnino careat, & ambita.

TITULUS VIII. DE SUPPLENDA NEGLIGENTIA PRÆLATORUM. CAP. I.

Jurisdicchio Suffraganei excommunicati ad Metropolitanum non devolvitur. Joan. Andr.

Innocent. IV. (an. 1250. Roma in Galliam.)

Romana & Ecclesia: (& inf.) Editum vero per Rhenensem provinciam publicatum, ut a subditis Episcoporum ipsius provinciæ pro audiendis, & terminandis eorum causis libere ad Rhenensem curiam accedatur, penitus revocamus: quia etiam teneretur iidem Episcopi pro suis culpis vinculo excommunicationis adstricti, non tamen ex culpis ipsis (cum id non invenitur a jure concessum) ad Rhenensem Archiepiscopum jurisdictionis devolveretur eorum. Sed alia forte pro illis poena ipsis canonica posset infligi.

C A P. II.

Si ille, qui præest, est negligens, & remissus, debet superior illi dare idoneum coadjutorem. h. d. Joan. Andr.

Idem Baronibus, & Comitibus regni Portugallia.

GRANDI non immerito: [& inf.] Mandamus, quatenus dilectum filium nobilem virum Comitem Bolon. prætati Regis Portugallia fratrem, de devotione, probitate, ac circumspicione multipliciter commendatum, qui eidem Regi (si absque legitimo decederet filio) jure regni succederet: quique examinata dilectionis affectu, quo vos, & prædictum regnum prosequitur (magnanimitate, ac potentia sibi plurimum suffragantibus) regnum ipsum maturius reformaturus firma credulitate speratur: præsertim cum ad curam, & administrationem generalem, & liberam regni ejusdem, tam b pro sæpe dicti regis, quam ipsius regni utilitate si provide attendatur, ac ad defensionem Ecclesiarum, monasteriorum, aliorumque piorum locorum regni præfati, & personarum Ecclesiasticarum, tam religiosarum, quam secularium, necnon viduarum, orphanorum, & cæterorum ibidem degentium, ac deperditorum inibi recuperationem salubriter [ut in Domino confidimus] sit assumptus, cum ad vos accesserit (fidelitate, homagio, juramento, seu pacto, si aliquibus forte præfato Regi, vel cuicunque alii personæ tenemini, aut etiam ipsius Regis prohibitione: dummodo personam ejus, & vitam, ac legitimi sui filii, si aliquem ipsum habere contigerit, fideliter conservetis, debitum eis exhibentes honorem, nequaquam obstantibus) in civitatibus, castris

a Huc spectant tradita per Joan. Andr. in c. novit. & per Felin. in cap. pastoralis. extra de offic. legat. b al. ita: non minus pro sæpe dicti Regis, quam, &c. al. ita: tam pro spe dicti Regis, quam, &c.